

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

**Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту**

Тетяна Кришталь, Катерина Пасинчук

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до самостійної підготовки та виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни**

**«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

для підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Черкаси –2023 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.)

Укладачі:

завідувач кафедри управління у сфері цивільного захисту доктор економічних наук, професор Тетяна КРИШТАЛЬ

доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту кандидат педагогічних наук Катерина ПАСИНЧУК

Рецензент:

завідувач кафедри психології діяльності в особливих умовах кандидат психологічних наук, доцент Микола ФОМИЧ

Кришталь Т. М., Пасинчук К. А. Психологія управління в особливих умовах діяльності / Методичні рекомендації до самостійної підготовки та виконання контрольної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека». – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2023. – 27 с.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Психологія управління в особливих умовах діяльності» та розраховано для надання допомоги студентам заочної форми навчання під час самостійної підготовки та виконання контрольної роботи. Вказано основні вимоги щодо написання та оформлення контрольної роботи, її структуру і рекомендовані джерела, надано роз'яснення щодо виконання завдань контрольної роботи, чітко визначено критерії оцінювання освітніх досягнень здобувачів, визначено орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю та список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Мета викладання дисципліни	5
Самостійна робота здобувача.....	7
Вимоги до оформлення контрольної роботи.....	9
Перелік питань до контрольної роботи.....	12
Перелік питань для підсумкового контролю.....	17
Оцінювання результатів засвоєння знань здобувачів.....	22
Список рекомендованих джерел.....	26

ВСТУП

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління в особливих умовах діяльності» передбачає теоретичне і практичне оволодіння основами психології управління, професійного спілкування і взаємодії, управління груповими процесами, явищами, конфліктними ситуаціями в особливих умовах діяльності, розуміння характерних особливостей особистості керівника і підлеглого в особливих умовах діяльності.

Сучасний керівник має розуміти психологічну природу управлінських процесів, враховувати у своїй діяльності закономірності планування та прогнозування власної діяльності і діяльності підлеглих, мати розвинене уявлення про особливості організаційної поведінки, механізми мотивації людей, соціально-психологічні характеристики трудового колективу, вміти чітко висловлювати свої думки, оцінювати і робити висновки, мати сформовану позицію щодо етичних норм поведінки та відповідальності керівника.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувачі здатні використовувати основні положення психологічної науки при вирішенні управлінсько-професійних задач в особливих умовах діяльності, зокрема психологічно грамотно здійснювати керівництво персоналом підрозділу ДСНС, застосувати методи і засоби подолання важких емоційних станів, проводити заходи щодо підвищення і збереження працездатності співробітників на оптимальному рівні, створити мотиваційно-орієнтовану основу для майбутньої управлінської роботи, формувати психологічну готовність та стійкість до діяльності в особливих умовах.

Структура і логіка вивчення навчальної дисципліни передбачають систематичність і послідовність освоєння навчального матеріалу, оптимальність переходу від простих проблем до більш складних.

МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління в особливих умовах діяльності» є: розкриття змісту та психологічних особливостей процесу управління в особливих умовах, ознайомлення із закономірностями соціальної взаємодії в організації, розвиток управлінського мислення, практичне оволодіння методами самопізнання і самовдосконалення, які допоможуть магістрантам у професійному зростанні.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності психологічних взаємовідносин та поведінки співробітників в організації, психологічні закономірності управлінської діяльності в особливих умовах.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння основними положеннями теорії, методології і практики психології управління, засвоєння майбутніми фахівцями основних законів, закономірностей, категорій та функцій управлінської діяльності в особливих умовах діяльності, засвоєння основних методів саморегуляції в роботі керівників різного рівня, оволодіння навичками постановки і вирішення професійних завдань в особливих умовах діяльності, підвищення рівня управлінської компетентності фахівців.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- історію розвитку й основний зміст предмета психології управління;
- категоріальний апарат для аналізу і прогнозування перебігу процесів в організаціях;
- систему мотивації та стимулювання персоналу;
- основні функції та методи управління;
- закони та принципи психології управління;
- основи наукового формування колективу;
- класифікацію, умови та етапи прийняття управлінських рішень в особливих умовах діяльності;

- основні засади керівництва та лідерства;
- норми та правила професійного спілкування;
- особливості поведінки працівника в особливих умовах діяльності;
- шляхи та засоби збереження працездатності працівників в особливих умовах діяльності.

вміти:

- аналізувати і узагальнювати отриману інформацію;
- застосовувати методи психологічного дослідження в роботі з персоналом;
 - визначати мету, цілі та завдання організації на коротко- і довгострокову перспективу;
 - виокремлювати психологічні проблеми в організаціях і здійснювати їх аналіз;
 - аналізувати основні психологічні закономірності управлінської діяльності в особливих умовах;
 - давати характеристику різним категоріям підлеглих;
 - визначати основні етапи, варіанти розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень в особливих умовах діяльності;
 - аналізувати передумови допущення помилок та недоліків у роботі підлеглих та розробляти систему заходів запобігання їм;
 - визначати психологічний клімат в організаційному середовищі;
 - здійснювати самооцінку та самоаналіз власної управлінської діяльності;
 - формувати, підтримувати та розвивати професійно-важливі управлінські якості;
 - формувати індивідуальний стиль спілкування, потреби та вміння саморозвитку творчого мислення, вміння раціональної навчальної діяльності.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

Крім аудиторних занять з навчальної дисципліни «Психологія управління в особливих умовах діяльності», робочою програмою навчальної дисципліни передбачено самостійну роботу, яка має на меті формування пізнавальної активності здобувачів, засвоєння ними основних вмінь та навичок роботи з навчальними матеріалами та нормативно-правовими актами (НПА), поглиблення та розширення вже здобутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

Самостійна робота – форма організації навчального процесу, яка передбачає виконання завдань здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи над конкретною дисципліною визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Саме самостійна робота в комплексі з іншими формами навчання забезпечує глибоке вивчення та всебічне засвоєння студентами матеріалу, оволодіння методами наукового мислення, виховання у них творчих, аналітичних підходів до вивчення навчальної дисципліни.

Форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти можуть бути різноманітними: вивчення і конспектування документів та інших історичних джерел, навчальної та навчально-методичної літератури, монографій і наукових публікацій, написання тематичних повідомлень, доповідей, рефератів тощо.

Здобувачам рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова і навчальна література, періодичні видання та НПА.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;

- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів;
- статистичної інформації тощо.

Самостійна робота над джерелами, навчальною та науковою літературою розпочинається з попереднього ознайомлення з ними. Необхідно прочитати зміст, вступ, позначити дати написання або прийняття того чи іншого документа. Слід уважно прочитати документ чи наукову роботу, роблячи попередні записи, і лише після цього доцільно розпочинати виконання завдань контрольної роботи.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим робочою програмою навчальної дисципліни «Психологія управління в особливих умовах діяльності».

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 3 см, праве 1 см) та вкладена в папку для файлів.

Контрольна робота оформляється в зошиті не менше 12 аркушів, або не менше 10 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, назву навчального закладу, посаду звання ім'я та прізвище, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

При відповіді питання – обов'язково робити посилання на використані джерела (літературні, нормативно-правові акти, інтернет-джерела тощо).

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити стан справ та виконання нормативних актів в підрозділах цивільного захисту.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань дисципліни здобувачами за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

2. Здатність здобувача:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- аналізувати зміст правових актів, які нормують роботу з кадрами оперативно-рятувальної служби;
- користуватися законами та нормативно-правовими актами.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

– 50 балів – контрольна робота виконана в повному обсязі, здобувач повністю володіє навчальним матеріалом за темою завдання;

– 40 балів – робота виконана в обсязі до 90%, але допущені незначні помилки, здобувач володіє навчальним матеріалом;

– 30 балів – робота виконана в обсязі до 70% від загального обсягу, здобувач на достатнім рівні розуміє зміст навчального матеріалу але має деякі труднощі в поясненні окремих частин роботи;

– 20 балів – обсяг виконаних завдань по роботі становить до 50% від загального обсягу, здобувач допускає суттєві помилки у відповіді на питання за темою роботи;

– 0 балів – здобувач виконав роботу менше ніж на 40% від загального обсягу або робота виконана не по варіанту чи не дотримано правил академічної доброчесності.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Контрольна робота складається з теоретичного завдання, яке складається із трьох питань. Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- список використаних джерел.

Варіант завдання визначається по двох останніх цифрах залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 355, то за таблицею 1 визначаємо номери теоретичних питань: 1, 39, 71.

Таблиця 1

Вибір завдання згідно шифру залікової книжки

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Остання цифра залікової книжки	0	13, 51, 61	25, 30, 78	3, 26, 80	8, 36, 90	18, 44, 72	4, 38, 88	15, 40, 60	25, 44, 78	12, 52, 68	8, 26, 73
	1	4, 53, 81	2, 34, 89	23, 45, 60	3, 29, 63	4, 50, 71	7, 33, 82	25, 48, 75	5, 36, 72	24, 38, 76	13, 41, 66
	2	4, 46, 71	11, 53, 85	8, 34, 57	18, 50, 87	5, 35, 83	9, 51, 86	11, 45, 68	22, 32, 90	13, 36, 59	20, 32, 85
	3	10, 39, 74	17, 49, 68	22, 37, 62	25, 48, 72	25, 29, 58	22, 31, 72	19, 26, 71	18, 35, 74	2, 28, 76	19, 28, 64
	4	8, 29, 59	11, 26, 78	23, 54, 80	9, 47, 74	13, 39, 85	22, 54, 82	3, 28, 77	15, 30, 57	19, 31, 65	1, 27, 70
	5	3, 48, 68	14, 26, 90	7, 37, 89	24, 46, 74	15, 43, 73	1, 39, 71	13, 52, 61	10, 26, 90	5, 27, 69	1, 32, 77
	6	25, 54, 71	23, 46, 84	10, 40, 77	24, 36, 73	16, 53, 63	8, 45, 85	7, 33, 59	12, 43, 89	3, 54, 81	18, 50, 86
	7	19, 31, 70	15, 45, 87	15, 52, 80	2, 29, 82	9, 35, 65	22, 55, 80	18, 28, 80	23, 30, 85	14, 37, 64	16, 27, 61
	8	25, 40, 90	23, 31, 73	20, 32, 83	18, 29, 72	9, 47, 71	2, 44, 80	1, 42, 71	14, 52, 85	1, 27, 62	14, 47, 59
	9	2, 33, 77	4, 31, 77	10, 26, 79	21, 46, 72	3, 53, 87	13, 41, 67	15, 41, 75	18, 40, 67	8, 32, 88	8, 44, 70

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Зародження і розвиток психології управління.
2. Психологія управління як галузь психологічної науки.
3. Сутність, функції, ознаки та класифікація організацій.
4. Організація як система. Фактори впливу на організацію.
5. Гештальт-технології і сучасне рефлексивне управління організаціями.
6. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації.
7. Психологічні чинники, що впливають на ефективність роботи групи в особливих умовах діяльності.
8. Концепції (теорії) та типологія лідерства.
9. Психологічні теорії особистості у контексті управлінської діяльності.
10. Психологічні типи керівників.
11. Теорії мотивації індивідів в організації.
12. Психологічний зміст функції мотивування.
13. Процес розробки управлінських рішень. Організація і контроль виконання управлінських рішень.
14. Місце людського фактора у процесі прийняття управлінських рішень.
15. Евристичні методи розробки та прийняття управлінських рішень.
16. Психологічні аспекти управлінських рішень.
17. Психічне здоров'я як чинник ефективної управлінської діяльності.
18. Стрес та його вплив на працездатність персоналу.
19. Соціально-психологічні аспекти керівництва та лідерства.
20. Соціально-психологічний клімат в організації.
21. Психологічний зміст функцій управління.
22. Основні стратегії регуляції професійного стресу.
23. Організаційні особливості структури трудового колективу.
24. Психологічний контекст комунікації в управлінні.

25. Можливі варіанти форм поведінки персоналу в особливих умовах діяльності.
26. Фактори екстремальності і ризику в трудовій діяльності.
27. Психологічні наслідки діяльності в особливих умовах.
28. Професійна надійність і адаптація особистості до особливих умов діяльності.
29. Особистісно-психологічні основи комунікативної компетентності керівника.
30. Адаптація співробітників до особливих умов діяльності.
31. Проблема стресу в діяльності менеджера.
32. Психологія ділового спілкування в управлінні.
33. Управлінські конфлікти та їх вирішення
34. Поняття і структура трудового колективу. Стадії розвитку колективу.
35. Управління соціально-психологічним кліматом організації.
36. Поняття влади і авторитету в психології управління.
37. Способи психологічного впливу на підлеглих.
38. Сутність та особливості управлінського впливу керівника.
39. Механізми соціальної перцепції. Маніпулювання і актуалізація в управлінні.
40. Класифікація стилів керівництва (традиційна та новаторська концепції).
41. Поняття, функції та особливості управлінського спілкування.
42. Міжкультурний та гендерні аспекти професійного спілкування.
43. Професійно важливі якості керівника в особливих умовах діяльності.
44. Врахування темпераменту підлеглих в управлінській діяльності.
45. Тактики поведінки в конфліктній ситуації Томаса-Кілмена.
46. Врахування характеру підлеглих в управлінській діяльності.

47. Самооцінка особистості. Рівень домагань та локус контролю підлеглого.
48. Врахування індивідуального прояву емоцій підлеглих в особливих умовах діяльності.
49. Соціальний та емоційний інтелект керівника, його роль у прийнятті рішень.
50. Важкі емоційні стани особистості в особливих умовах діяльності.
51. Механізми психологічного захисту, його роль в особливих умовах діяльності.
52. Управління емоціями. Аутотренінг та самонавіювання як релаксаційні та саморегулювальні техніки.
53. Види стресів в управлінській діяльності, їх попередження та способи подолання.
54. Стан депресії, причини та способи подолання.
55. Основні вольові якості людини. Формування волі.
56. Поняття про здібності, професійні управлінські здібності, розвиток здібностей підлеглих.
57. Комунікативна сторона професійного спілкування. Бар'єри на шляху успішної комунікації.
58. Прийоми правильного слухання.
59. Невербальне спілкування, його роль у ситуаціях ділового спілкування.
60. Маніпуляції в управлінській діяльності.
61. Міжособистісне сприйняття в управлінському спілкуванні.
62. Поняття атракції у спілкуванні. Створення позитивного враження в процесі спілкування (Д. Карнегі).
63. Основні види ділових нарад, особливості підготовки і проведення.
64. Конфлікт в управлінській діяльності, його структурні компоненти.
65. Способи спілкування з конфліктною особою.
66. Формальні та неформальні стосунки в колективі.

67. Здоров'я керівника. Життєві кризи і діяльність керівника.
68. Сумісність співробітників колективу.
69. Профілактика та способи подолання професійного вигорання.
70. Поняття та сутність ОУД. Екстремальні фактори.
71. Психологічна готовність та стійкість до діяльності в особливих умовах.
72. Вплив стану депривації на працездатність персоналу.
73. Несприятливі функціональні стани: утома, моногонія, стрес.
74. Теорії і типології особистості та їх використання в управлінській практиці.
75. Емоційно - вольова регуляція в процесі прийняття рішення.
76. Класифікація організаційних конфліктів та їх наслідки.
77. Сутність процесу розв'язання конфлікту. Дії керівника щодо аналізу конфліктної ситуації.
78. Соціалізація особистості підлеглого як соціальний феномен.
79. Проблема впевненості у процесі управлінського спілкування та шляхи її формування.
80. Комунікаційна структура організації.
81. Ділова бесіда як форма управлінської праці. Особливості проблемних або дисциплінарних бесід.
82. Методи корекції поведінки підлеглих у процесі управлінської діяльності.
83. Організація роботи у команді. Умови ефективної діяльності команди.
84. Стадії кар'єрного розвитку особистості.
85. Соціально-психологічна характеристика організації.
86. Психічні стани в трудовій діяльності.
87. Делегування повноважень як передумова ефективності управлінських рішень.
88. Принципи психології управління в особливих умовах діяльності.

89. Психологічна підготовка управлінських кадрів до нововведень в організації.

90. Управлінські ролі керівника за визначенням Генрі Мінцберга.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Екзамен - це форма підсумкового (семестрового) контролю рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з навчальної дисципліни.

1. Визначте предмет курсу «Психологія управління в особливих умовах діяльності», його мету та завдання.
2. Розкрийте зміст поняття «управління» та визначте його види.
3. Охарактеризуйте рівні управління.
4. Визначте зміст поняття «система управління». Суб'єкт і об'єкт управління як її складові.
5. Поняття управлінської діяльності та її психологічні особливості та закономірності.
6. Визначте спеціалізовані функції організації як об'єкту управління.
7. Розкрийте суть та загальні характеристики (ознаки) організацій на прикладі підрозділу ДСНС.
8. Охарактеризуйте організацію як відкриту систему. Фактори впливу на організацію.
9. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації.
10. Визначте склад і зміст загальних функцій управління.
11. Охарактеризуйте загальні та галузеві принципи психології управління.
12. Поняття принципу управління. Наведіть приклади класичних принципів управління.
13. Зміст планування, організування та контролю як загальних функцій управління.
14. Охарактеризуйте категорії: повноваження, відповідальність і делегування в управлінні. Техніка делегування повноважень.
15. Види та форми контролю в управлінні. Локус-контроль як форма суб'єктивного контролю.
16. Суть і модель мотивації як функції управління.

17. Охарактеризуйте стадії мотиваційного процесу.
18. Проаналізуйте змістовні теорії мотивації (теорії потреб А.Маслоу, М. Туган-Барановського, Мак Клееланда і двофакторна теорія Ф. Герцберга).
19. Проаналізуйте процесні теорії мотивації (теорія очікувань Врума, теорія справедливості С. Адамса і модель мотивації Портера - Лоулера).
20. Сутність і основні засади керівництва та лідерства в управлінні. Відмінності між керівником і лідером
21. Охарактеризуйте особистість керівника як суб'єкта управлінської діяльності.
22. Структура професійно-важливих якостей керівника.
23. Проведіть порівняльну характеристику стилів керівництва.
24. Зміст і форми влади в управлінні.
25. Основні теорії лідерства: теорія рис, теорія ситуативна, теорія синтетична.
26. Способи управлінського впливу керівника на підлеглих: переконання, навіювання, зараження та наслідування.
27. Психологічні типи керівників.
28. Дайте визначення поняттю «управлінське рішення» та визначте вимоги до рішень, які приймаються на різних рівнях управління.
29. Класифікація управлінських рішень.
30. Підготовка управлінських рішень.
31. Прийняття управлінського рішення. Форми їх прийняття.
32. Психологічні особливості розробки та прийняття управлінських рішень в ОУД.
33. Організація виконання або реалізація управлінського рішення.
34. Методи розробки та прийняття евристичних управлінських рішень.
35. Вплив людського фактора на процес прийняття управлінських рішень.
36. Психологічні бар'єри при прийнятті управлінських рішень.

37. Колектив як соціальна група. Характерні ознаки та структура колективів.
38. Етапи створення та розвитку трудового колективу.
39. Соціально-психологічні параметри колективу.
40. Ритуали і традиції колективу та їх вплив на ефективність його діяльності.
41. Стадії згуртованості трудового колективу. Типи колективів залежно від ступеню його згуртованості.
42. Сумісність співробітників колективу.
43. Теорії особистості у сфері управління.
44. Структура особистості підлеглого.
45. Роль темпераменту підлеглих в управлінській діяльності.
46. Процес адаптації підлеглого до умов роботи в організації.
47. Врахування характеру підлеглих в управлінській діяльності.
48. Самооцінка особистості. Рівень домагань та локус контролю підлеглого.
49. Поняття комплексу неповноцінності. Види комплексів, їх урахування в управлінській діяльності .
50. Емоційна сфера особистості. Врахування індивідуального прояву емоцій підлеглих.
51. Охарактеризуйте засоби спілкування та визначте їх роль в управлінні.
52. Визначте характерні особливості управлінського спілкування.
53. Правила і норми професійного спілкування психолога.
54. Комунікаційна структура організації. Бар'єри на шляху успішної комунікації.
55. Поняття та сутність ОУД. Екстремальні фактори.
56. Особливості поведінки працівника в ОУД.
57. Психологічна готовність та стійкість до діяльності в особливих умовах.

58. Функції емоцій в ОУД. Емоційна стійкість як необхідна якість регулювання функціонального стану працівника.
59. Поняття про вольову поведінку людини. Основні вольові якості людини. Формування волі.
60. Формування психологічної готовності до діяльності в особливих умовах.
61. Поняття працездатності, фактори та закономірності змін працездатності.
62. Несприятливі функціональні стани працівника: утома, моногонія, стрес.
63. Шляхи та засоби збереження працездатності працівників.
64. Вплив стану депривації на працездатність персоналу.
65. Методики дослідження працездатності персоналу.
66. Стрес: ознаки, симптоми, види, фази та рекомендації з виходу із стресових станів.
67. Психічне здоров'я як чинник ефективної управлінської діяльності.
68. Ознаки погіршення психічного здоров'я працівника.
69. Самоменеджмент психічного здоров'я.
70. Поняття професійного вигорання, його ознаки, симптоми та причини.
71. Неврози та психологічні кризи як причини невдач в управлінні.
72. Зміст, структура та функції професійного спілкування.
73. Поняття атракції у спілкуванні. Створення позитивного враження в процесі спілкування (Д. Карнегі).
74. Публічний виступ. Структура виступу. Прийоми ораторського мистецтва.
75. Бесіда як форма ділового спілкування.
76. Основні види ділових нарад, особливості підготовки і проведення.
77. Ділові переговори, їх підготовка та етапи.
78. Основні комунікативні бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.

79. Управління емоціями. Аутотренінг та самонавіювання як релаксаційні та саморегулювальні техніки.

80. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Стратегії поведінки керівника у конфліктній ситуації.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Результати навчання – це сукупність знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, набутих здобувачем вищої освіти у процесі навчання, які можна ідентифікувати, оцінити, виміряти через систему контрольних заходів та які здобувач здатний продемонструвати після завершення вивчення навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюми.

Оцінювання результатів засвоєння знань студентів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне та письмове опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати екзамену.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер опанування навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність, самостійність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

19-20 балів – завдання семінару виконане здобувачем в повному обсязі;

17-18 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

15-16 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

12-14 балів – здобувач виконав роботу лише від 70% до 79% від загального обсягу;

10-11 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

7-9 балів – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

4-6 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2-3 бали – обсяг виконаного завдання складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаного завдання складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – практичне завдання здобувачем не виконане чи не дотримано правил академічної доброчесності.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

25-30 – Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.

20-24 – Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації,

допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.

15-19 – Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.

8-14 – Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю.

0-7 – Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю. Не дотримано правил академічної доброчесності.

Семестровий контроль (екзамен) може проводитися в усній або письмовій формах, тестуванні з використанням технічних засобів, а також поєднання різних форм контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів отриманих за результатами поточного та підсумкового контролю.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навч. посібник – Харків: ХНУРЕ, 2020. – 120 с.
2. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016. – 150 с.
3. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О. С. Юрков. – Мукачєво: МДУ, 2017. - 179 с.
4. Психологія діяльності в особливих умовах: словник-довідник / І. І. Приходько та ін. ; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків: НА НГУ, 2021. 118 с.
5. Ходаківський Є. І. Психологія управління. 5-те вид. перероб. та доп. [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 492 с.
6. Березовська Л.І. Психологія діяльності. У2 кн. Кн.1.Психологія праці як складова частина психології діяльності.: Навч.-методичний посібник. / Л.І. Березовська, О. С. Юрков. – Мукачєво: МДУ, 2014.
7. Волошенко М., Азаркіна О. Психологія професійного спілкування: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2021. 280 с.
8. Державне управління (Основи теорії державного управління): [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – ISBN 978-966-336-273-1. Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.
9. Дубич К. В. Основи теорії управління та менеджменту: Навч. посіб. – К.: Пектораль , 2005. – 104 с.
10. Методи сучасної теорії управління: підручник / А. П. Ладанюк, Н. М. Луцька, В. Д. Кишенько, Л.О. Власенко. – К., Ліра-К, 2018. – 368 с.
11. Миронець С. М., Тімченко О. В. Негативні психічні стани рятувальників в умовах надзвичайної ситуації: Монографія. – К.: ТОВ "Август Трейд", 2008. – 249 с.

12. Новицький І. В. Сучасна теорія керування: навч. посіб./ І. В. Новицький, С. А. Ус; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. "Нац. гірн. ун-т". – Дніпро: НГУ, 2017. – 262 с.
13. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник (ВНЗ I-III р. а.) / Л. В. Засекіна, Т. В. Пастрик. – 2-е вид. – К., 2018. – 216 с.
14. Основи соціальної психології: підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018. – 579 с.
15. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003.
16. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП "Вид. дім "Персонал", 2017. – 160 с.
17. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 164 с.
18. Психологія управління: Навчальний посібник / Брич В. Я., Корман М. М. - К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 384 с.
19. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 564 с.
20. Юрков О. С. Психологія праці та інженерна психологія: Навчально-методичний посібник. / О. С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2012.